

Α.Π Αριθμ. 1122/1988

Προεδρεύων ο αντιπρόεδρος Ι.Γρίβας
Εισηγητής ο αρεοπαγίτης Ι.Κιούσης
Δικηγόροι Α.Τράκας, Α.Τομαράς, Β.Παπάς, Α.Μαργαρίτη

Σύμφωνα με το άρθρο 286 παρ. 1 ΠΚ "όποιος κατά τη διεύθυνση ή την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών ή άλλου ανάλογου έργου ή μιας κατεδάφισης

με πρόθεση ή από αμέλεια ενεργεί παρά τους κοινώς αναγνωρισμένους τεχνικούς κανόνες και έτσι προξενεί κίνδυνο για τη ζωή ή την υγεία ανθρώπων τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών". Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος αυτού, το οποίο είναι έγκλημα συγκεκριμένης διακινδυνεύσεως έννομου αγαθού, απαιτείται

αντικειμενικώς μεν παράβαση κατά τη διεύθυνση ή διεξαγωγή οποιουδήποτε

έργου από τα αναφερόμενα στο άρθρο αυτό πρόσωπα, κοινώς αναγνωρισμένων

τεχνικών κανόνων και πρόκληση απ' αυτήν (παράβαση) κινδύνου για τη ζωή

ή την υγεία ανθρώπου, υποκειμενικώς δε δόλος ή αμέλεια ως προς τα στοιχεία αυτά της αντικειμενικής υποστάσεώς του. Κοινώς αναγνωρισμένοι

τεχνικοί κανόνες είναι εκείνοι που είναι γενικώς γνωστοί γιατί εφαρμόζονται κατά την εκτέλεση τέτοιου έργου από προπαιδευμένους έμπειρους τεχνικούς οι οποίοι έχουν πρακτική ενασχόληση σε τέτοια έργα. Η παράβαση των κανόνων αυτών μπορεί και ως προς τα στοιχεία της αντικειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος αυτού να συντελεστεί με ενέργεια ή παράλειψη όπως η παράλειψη της επεμβάσεως η οποία επιβάλλεται για να αποτραπεί η απόκλιση από τους όρους της τεχνικής μελέτης του έργου ή τους πιο πάνω τεχνικούς κανόνες. Και ως κίνδυνος για τη ζωή ή την υγεία ανθρώπου νοείται η κατάσταση που με τις συντρέχουσες περιστάσεις της εγκλείει σοβαρή πιθανότητα μελλοντικής προκλήσεως θανάτου ή βλάβης της υγείας ανθρώπου, χωρίς να είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθεί και το τελικό αυτό αποτέλεσμα της. Εξάλλου κατά την έννοια του άρθρου 28 ΠΚ για την τέλεση εγκλήματος από μη ευσυνείδητη αμέλεια απαιτείται 1) η διαπίστωση ότι ο δράστης δεν κατέβαλε την απαιτούμενη προσοχή, την οποία κατά αντικειμενική κρίση οφείλει να καταβάλει κάθε μετρίως συνετός και ευσυνείδητος άνθρωπος με

βάση τους νομικούς κανόνες, τις συνθήκες, που επικρατούν και την κοινή πείρα και λογική, 2) ότι ο δράστης από τις προσωπικές περιστάσεις του και ικανότητές του μπορούσε να προβλέψει το αξιόποιο αποτέλεσμα που επήλθε χωρίς να το έχει προβλέψει και 3) η διαπίστωση ότι μεταξύ της πράξεως ή παραλείψεως του δράστη και του αποτελέσματος υπάρχει αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος. Στην εξεταζόμενη περίπτωση το Τριμελές Εφετείο Ιωαννίνων όπως από την προσβαλλομένη απόφασή του προκύπτει από την εκτίμηση και αξιολόγηση των αναφερομένων αποδεικτικών

στοιχείων δέχθηκε ανελέγκτως τα ακόλουθα. Ο αναιρεσείων Χ.Ν. ανέλαβε την εκτέλεση του έργου ανεγέρσεως νέας οικοδομής στο περιγραφόμενο οικοπέδο, το οποίο ανήκε στους άλλους αναιρεσειόντες, επ' αυτού δε υπήρχε παλαιά οικοδομή ηλικίας 100 χρόνων σε μεσοτοιχία με άλλες οικοδομές ίδιας ηλικίας και κατασκευής, την κατεδάφιση της οποίας ομοίως είχε αναλάβει. Μετά τη σύνταξη των σχετικών μελετών του έργου

το οποίο είχε αναλάβει ο αναιρεσείων Χ.Ν. την έκδοση της αδείας της οικοδομής αυτής και την ανάληψη απ' αυτόν των εργασιών επιβλέψεως του

όλου έργου, οι άλλοι αναιρεσειόντες με γνώση αυτού συμβλήθηκαν με εργατοτεχνικό προσωπικό, στο οποίο ανέθεσαν την κατεδάφιση της παλαιάς

οικοδομής του οικοπέδου τους, η οποία περατώθηκε περίπου στα μέσα Ιουλίου 1985. Οι εργασίες αυτές έγιναν με μέσα που δεν ήταν κατάλληλα για τη συγκεκριμένη περίπτωση και τούτο από αμέλεια τόσο του αναιρεσειόντος Χ.Ν. που ενώ είχε αναλάβει τη γενική επίβλεψή τους από αμέλεια του ανέθεσε την τέλεσή της στην πρωτοβουλία των άλλων αναιρεσειόντων, οι οποίοι ενώ ε γνώριζαν ότι δεν είχαν τις απαιτούμενες γνώσεις ανέλαβαν επίβλεψη και καθοδήγηση των εργασιών κατεδάφισης της

παλαιάς οικοδομής και επέτρεψαν τη χρησιμοποίηση μηχανημάτων εκσκαφέα

χωρίς να προβλέψουν ο μιν Χ.Ν. ότι η έλλειψη πραγματικής επίβλεψης εκ μέρους του στην κατεδάφιση της οικοδομής ήταν δυνατό να επιφέρει, αν δε

γινόταν με ειδική επιμέλεια και προσοχή, αξιόποινες συνέπειες, οι δε άλλοι αναιρεσειόντες ότι η ανάληψη απ' αυτούς της ουσιαστικής επίβλεψης

και καθοδηγήσεως των εργασιών αυτών ήταν δυνατόν, εξ αιτίας της απειρίας τους, να έχει αξιόποινες συνέπειες. Οι πιο πάνω ενέργειες και παραλείψεις που οφείλονται στην αναφερόμενη πιο πάνω αμέλεια των αναιρεσειόντων έγιναν κατά παράβαση των κοινών κανόνων της οικοδομικής

γενικά τέχνης είχε ως συνέπεια να κλονισθεί η ευστάθεια των τοίχων που χώριζαν την παλαιά οικοδομή, που κατεδαφίστηκε, από τις όμορες οικοδομές. Αποδείχθηκε ακόμα ότι στη συνέχεια μετά την κατεδάφιση οι ιδιοκτήτες του ακινήτου από αμέλειά τους θεώρησαν ότι ήταν δυνατόν χωρίς βλαβερές συνέπειες για τα όμορα ακίνητα να κάνουν εκσκαφές στο ακάλυπτο πια γήπεδο σε έκταση και βάθος μεγαλύτερο από ότι πρόβλεπε η σχετική μελέτη του Χ.Ν. πράγμα που έκαναν με τη χρησιμοποίηση τόσο

του μηχανικού εκσκαφέα όσο και εργατών. Όταν οι εργασίες αυτές είχαν φθάσει σε βάθος ίσο περίπου με το τέλος των θεμελίων της όμορης οικοδομής των πολιτικώς εναγόντων, επισκέφθηκε το εργοτάξιο ο πρώτος κατηγορούμενος οπότε και διαπίστωσε τη παράβαση της μελέτης του.

Όμως

αντί να αντιδράσει και να παραιτηθεί από την επίβλεψη του έργου ή να δώσει εντολή για την αναστήριξη της όμορης οικοδομής από αμέλειά του δεν πρόβλεψε ότι οι εκσκαφές όπως είχαν γίνει, είχαν μειώσει τη

σταθερότητα του μεσότοιχου και όχι μόνο επέτρεψε τη συνέχιση των εργασιών αλλά όπως αποδείχθηκε τροποποίησε την αρχική μελέτη θεμελίωσης

και έδωσε εντολή να ανοιχθούν ορύγματα κατά μήκος των ορίων προς την οικοδομή των πολιτικώς εναγόντων για την κατασκευή πεδίων με τις εκτιθέμενες διαστάσεις, χωρίς να προβλέψει από έλλειψη της επιμέλειας που έπρεπε και ήταν σε θέση να επιδείξει ότι οι ενέργειές του αυτές θα είχαν ως συνέπεια την αποσταθεροποίηση και την πιθανή κατάρρευση της όμορης οικοδομής των πολιτικώς εναγόντων πράγμα που έγινε στις 23-7-1985 όταν κατέρρευσε ο τοίχος της οικοδομής αυτής που αποτελούσε

μεσοτοιχία με την παλιά κατεδαφισμένη οικοδομή των άλλων αναιρεσειόντων

και να κινδυνεύσει η ζωή και η υγεία των αναφερομένων προσώπων που ήσαν

μέσα σε αυτήν. Με βάση αυτά εκήρυξε ενόχους τον μεν αναιρεσειόντα Χ.Ν.

για το ότι στα Ιωάννινα το πρώτο εικοσαήμερο Ιουλίου 1985 από αμέλεια, δηλαδή από έλλειψη της επιμέλειας που έπρεπε και ήταν σε θέση να επιδείξει κατά την επίβλεψη που είχε αναλάβει των εργασιών κατεδάφισης μιας παλιάς οικοδομής που βρισκόταν στην οδό Ελ. Βενιζέλου 135 και των

εκσκαφών στο οικόπεδό της, δεν έλαβε τα απαιτούμενα μέτρα αντιστήριξης

της όμορης οικοδομής ιδιοκτησίας Α.Α. και Α.Β.Κ. όπως απαιτούσαν οι κοινώς αναγνωρισμένοι τεχνικοί κανόνες και δεν πρόβλεψε ότι η παράλειψή

του αυτή θα προξενούσε κίνδυνο στη ζωή και υγεία άλλων ανθρώπων όπως

και έγινε όταν στις 23-7-1985 από την έλλειψη αντιστηρίξεως κατέρρευσε το όμορο ακίνητο και προξενήθηκε κίνδυνος για τη ζωή και υγεία των αναφερομένων προσώπων που ήσαν μέσα σε αυτό, τους δε άλλους

αναιρεσειόντες ότι στα Ιωάννινα στο πρώτο εικοσαήμερο του μηνός Ιουλίου

1985 ενώ είχαν αναλάβει τη διεύθυνση και εκτέλεση οικοδομικών εργασιών

στο αναφερόμενο ακίνητο του οποίου ήσαν συνιδιοκτήτες και βρίσκεται στην οδό Ελ.Βενιζέλου 135 από αμέλειά του δηλαδή από έλλειψη της επιμέλειας που έπρεπε και ήταν σε θέση να επιδείξουν, τέλεσαν

περισσότερες από μία πράξεις και ειδικότερα α) Κατά την κατεδάφιση του πιο πάνω ακινήτου ενήργησαν παρά τους κοινώς αναγνωρισμένους κανόνες

και έτσι προξένησαν κίνδυνο για τη ζωή και την υγεία ανθρώπων, ήτοι παρέβησαν στην κατεδάφιση του πιο πάνω ακινήτου και σε εκσκαφές στο γήπεδο του καθ' υπέρβαση της οικοδομικής άδειας χωρίς να

αντιστηρίζουν

τα συνεχόμενα καταστήματα τρίτων με αποτέλεσμα από τη στέρηση του αναγκαίου εδαφικού ερείσματος και την έλλειψη των μέσων αντιστηρίξεως

να καταρρεύσουν αυτά και να προξενηθεί έτσι κίνδυνος για τη ζωή και

υγεία των αναφερομένων προσώπων και β) κατεδάφισαν το πιο πάνω κτίσμα

και έκαναν εκσκαφές στο οικόπεδο χωρίς να προβούν στην αντιστήριξη του

συνεχομένου οικοδομήματος με συνέπεια τη κατάρρευσή του. Όμως έτσι δημιουργείται αντίφαση τόσο μεταξύ των όσων έγιναν δεκτά στο αιτιολογικό της προσβαλλομένης αποφάσεως, όσο και μεταξύ αυτών και του

διατακτικού της, κατά τρόπον ώστε να μην είναι εφικτό να κριθεί ούτε αν το αξιόποινο αποτέλεσμα της παραβάσεως κοινών κανόνων οικοδομικής τέχνης τελεί σε αντικειμενικό αιτιώδη σύνδεσμο με την αμέλεια που αποδίδεται στον αναιρεσεύοντα Χ.Ν. ή σε εκείνην που αποδίδεται στους άλλους αναιρεσεύοντες, ούτε ως προς το ποια συγκεκριμένη ενέργεια ή παράλειψη των αναιρεσειόντων επέφερε το αξιόποινο αυτό αποτέλεσμα και

αν αυτό μπορούσαν να το προβλέψουν. Ειδικότερα ενώ ως προς τους αναιρεσεύοντες ιδιοκτήτες της οικοδομής που κατεδαφίστηκε ενώ δέχεται ότι δημιούργησαν κίνδυνο ζωής ή υγείας προσώπων κατά την κατεδάφιση της

οικοδομής τους γιατί ανέλαβαν την επίβλεψη και καθοδήγηση των εργασιών

κατεδάφισής της χωρίς να έχουν τις απαιτούμενες γνώσεις στη συνέχεια δέχεται χωρίς να καθίσταται σαφές που στηρίζει την αμέλειά τους στο ότι ο κίνδυνος αυτός δημιουργήθηκε γιατί θεώρησαν ότι ήταν δυνατόν να κάνουν εκσκαφές στο ακάλυπτο γήπεδό της σε έκταση και βάθος μεγαλύτερο

από αυτό που προβλεπόταν από τη σχετική μελέτη του άλλου αναιρεσεύοντα

και μάλιστα με τη χρησιμοποίηση μηχανικού εκσκαφέα, επιπλέον δε δέχεται

ότι το αξιόποινο αυτό αποτέλεσμα επήλθε από το ότι ο άλλος αναιρεσειών Χ.Ν. επέτρεψε τη συνέχιση των εργασιών αυτών κατά τροποποίηση της αρχικής μελέτης του και έδωσε εντολή να ανοιχθούν τα αναφερόμενα ορύγματα. Επίσης ως προς τον άλλο αναιρεσεύοντα Χ.Ν. ενώ κατ' αρχήν δέχεται ότι η αμέλειά του συνίσταται στο ότι ανέθεσε την καθοδήγηση και

επίβλεψη των εργασιών κατεδαφίσεως της οικοδομής στους άλλους αναιρεσεύοντες, χωρίς καμία προσωπική του επίβλεψη και καθοδήγηση των

εργασιών αυτών χωρίς να προβλέψει ότι η έλλειψη της επίβλεψής του ήταν

δυνατόν να επιφέρει αξιόποινες συνέπειες, χωρίς μάλιστα να εκθέτει αν μπορούσε να προβλέψει ότι η έλλειψη της επιβλέψεώς του μπορούσε να επιφέρει το αξιόποινο αποτέλεσμα που επήλθε, στη συνέχεια δέχεται ότι ο ίδιος επέτρεψε τη συνέχιση των εργασιών κατεδαφίσεως κατά τροποποίηση

επ' αυτού της αρχικής μελέτης του και έδωσε εντολή να ανοιχθούν τα αναφερόμενα ορύγματα χωρίς να καθίσταται σαφές αν από αυτή την ενέργειά

του επήλθε χωρίς να το έχει προβλέψει όπως όφειλε το αξιόποινο

αποτέλεσμα που επήλθεν ή αν αυτό κατά το χρόνο εκείνο είχε ήδη επέλθει από ενέργειες των άλλων αναιρεσιόντων και αυτός δεν το απέτρεψε όπως

όφειλε και μπορούσε. Από τις πιο πάνω αντιφάσεις, ελλείψεις και ασάφειες η προσβαλλόμενη απόφαση στερείται της ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας η οποία επιβάλλεται από τις διατάξεις των άρθρων 93 παρ.3 του Συντάγματος και 139 ΚΠολΔ, είναι δε βάσιμος ο από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ.Δ ΚΠΔ λόγος της αιτήσεως για αναίρεσή της με

τον οποίο πλήττεται με καθεμία από τις αιτήσεις των αναιρεσιόντων. Για το λόγο αυτό πρέπει η προσβαλλόμενη απόφαση να αναιρεθεί ως προς όλες

τις καταδικαστικές για τους αναιρεσιόντες διατάξεις της και η υπόθεση να παρεπεμφθεί στο δικαστήριο που έχει εκδόσει την αναιρούμενη απόφασή

του η δε υπόθεση κατά τα άρθρα 518 και 519 ΚΠΔ να παρεπεμφθεί στο δικαστήριο αυτό, το οποίο για να τη δικάσει όπως είναι δυνατό, θα συγκροτηθεί από δικαστές άλλους εκτός απ' αυτούς που τη δίκασαν προηγουμένως.